

GEDEPORTEERDE JODEN

‘Wat had ik moeten doen? Natuurlijk had ik in de hoogspanningsdraad kunnen lopen als zoveel kameraden. Maar ik wil blijven leven! Misschien gebeurt er een wonder! Vandaag of morgen kunnen wij bevrijd worden. En dan wil ik wraak nemen . . . Als men bij ons werk niet al de eerste dag krankzinnig wordt, went men er aan . . . U gelooft dat de mensen van het *Sonderkommando* monsters zijn? Ik zeg u, ze zijn als alle anderen, alleen veel ongelukkiger.’¹

Inderdaad, zo was het. Ook door de leden van het *Sonderkommando* werd dan ook mateloos veel sterke drank gebruikt; sommigen waren, bij alle activiteit die zij ontplooiden, als versuft, anderen stelden aan elke nieuwe arts die aan hun *Kommando* toegevoegd werd, de vraag of hij hun niet aan een snelwerkend vergif kon helpen, van nòg anderen was het denken volledig op de vraag geconcentreerd hoe men in opstand kon komen en de *Krematoria* (waarom werden zij nooit door de Russen of de Geallieerden gebombardeerd?) kon vernietigen. Het leek hopeloos: men had maar twee of drie maanden de tijd om zulk een desperate poging voor te bereiden; lange tijd ontbraken alle wapens en alle explosieven.

*

Van mei '44 af kwam trein na trein met Hongaarse Joden Birkenau binnen (via de spoorwegaftakking.) Gaskamers en verbrandingsovens konden het werk niet meer aan. Tienduizenden Hongaren werden achter *Bunker II*, die overigens weer in gebruik genomen was (*Bunker I* was afgebroken), met nekschoten afgemaakt en talloze lijken werden in de openlucht verbrand in gigantische vuren waarin, als geen gaskamers ter beschikking stonden, ook wel levende gedeporteerden gesmeten werden.² Ten behoeve van die vuren waren langgerekte kuilen gegraven: dertig meter lang, zes meter breed, drie meter diep. Op de bodem lagen grote boomstronken waarover vaten

¹ H. Langbein: *Menschen in Auschwitz*, p. 234. ² Dit is in Birkenau meermalen geschied, bijvoorbeeld, zoals wij in deel 6 verhaalden, met de slachtoffers van het ‘Apeldoorn’-transport (22 januari '43); van de negenhonderdeen-en-twintig personen die toen in Auschwitz aankwamen, werden slechts twee-en-vijftig als gevangenen ingeschreven: zestien mannen, zes-en-dertig vrouwen (het verplegend personeel van het Joodse krankzinnigengesticht dat de patiënten vergezeld had).

Levend verbrand werd in de winter van '43 of '44 voorts een deel van de vrouwen en kinderen uit een van de Poolse ghetto's. Er werd toen o.m. aan een gedepor- teerde uit Westerbork gelast, blikken benzine aan te dragen. De man weigerde.